

סואץ : GOOD BYE - ובס'ם נגדנו

סימטאות הצרות של שוקי קהיר, במצודה, באיזור המסגדים, לרגלי הפירמידות של גיזה. אלה הם החיילים הבריטיים המחכים לתורם לעזוב את מצרים. ליתר ביטחון הם לבושים בגדים אזרחיים.

גם באיזור סואץ עצמו שוררת אירה של חופשה מתמדת. מאות חיילים בריטיים טובלים במימיו הכחולים כהים של האגם המר, או משתוטים בשמש על גדות התעלה.

ששה שדות תעופה

בינתיים ועו לתוך האיזור יחידות מצריות, קיבלו את תפקידי השמירה על השדות מתקנים אשר כבר פוגו. בין המתקנים אשר נמסרו לפיקוח מצרי: ששה שדות תעופה גדולים.

יחד עם אנשי המשמר המצריים הוצע לאיזור התעלה גם מיגור גנרל עלי עאמר, מפקד הכוחות המזרחיים המצריים. הוא קבע את מטהו באיסמעליה, קיבל על עצמו את תפקיד הפיקוח על ביצוע ההסכם.

לדבריו של עאמר, שהינו בוגר האקדמיה מיה הצבאית הבריטית של קימברלי, מתקדם הפינוי יפה, תוך אחירה לבית, מלאת הבנה. לאחרונה אף נערך משחק כדור גל בין נבחרת הצבא הבריטי ונבחרת הצבא המצרי. היה זה המשחק היחידותי הראשון מאז שנת 1951.

רק דיביזיה אחת של כוחות היבשה המפונים תישאר במרחב. כל שאר היחידות יחזרו לבריטניה, יהיו חיל-מילואים אסטרטגיים.

לעומת זאת אין לבריטים כל כוונה לחזור למולדת את 15 אלף אנשי חיל-האוויר המלכותי, החונים באיזור התעלה. לדברי מרשאל-אוויר סיר קלוד פלי, מפקד חיל-האוויר המלכותי במרחב, ישמשו כוחות אלה לחינוך רשת הבסיסים האוויריים של בריטניה, המשרעת מחופי צפון-אפריקה ועד המפרץ הפרסי. מספר רב של אוויראים בריטיים יורם לחאבאנייה, עיראק — ה"בסיס הבריטי הקרוב ביותר לברית-המועצות.

שמות זכורים היטב

בינתיים יישארו באיזור סואץ 500 אלף טונות של ציוד ותחמושת, כולל מספר רב של טנקים מטיפוס סנטוריון. הציוד יימסר לפיקוחם של קבלנים אזרחיים בריטיים, ירעבר בהדרגה לבסיסים בריטיים במרחב.

חלק גדול של הציוד יועבר לקפריסין, אשר תשמש, לדברי קצין בריטי גבוה "כחוד החנית של הכוח הבריטי באיזור". כן יוקם בקפריסין בסיס אווירי חדש, גדול פי כמה מן הבסיסים הקיימים.

לאחרונה סיכם קצין בריטי גבוה את את-המצב, הכרוי: "מעשה והלאה לא יעוד איזור התעלה את ליבה של מערכת ההגנה המרחבית הפינוי ימשך, ילך ויגבר. המצרים יקבלו מאיתנו מתקנים רבים, אשר שמוטיהם נחרתו בשנים האחרונות בזכרון של משפחות בריטיות רבות.

"אנו מקחים כי הפינוי ישיג שתי מטרות", הוסיף אותו קצין, "ראשית, יחסינו עם מצריים יהיו ידידותיים יותר. שנית, מערכת ההגנה שלנו תשוכלל. תסוגל יותר לצורכי תקופת-האטום."

היה ברור כי הקצין דיבר בכנות גמורה. לא היה כל ספק שפינוי איזור התעלה יימשך בקצב, שנקבע בהסכם האנגלי-מצרי:

- עד ה-19 לפברואר יפוגו 22% מן הכוחות הבריטיים החונים באיזור-התעלה.
- עד ה-19 ליוני 1955 יפוגו 35% מן הכוחות.
- עד ה-19 לאוקטובר 1955 יפוגו 54% מן הכוחות.
- עד ה-19 למרץ 1956 יפוגו 75%.
- עד ה-19 ליולי 1956 יפוגו 100% מן הכוחות הבריטיים.

בה של 1500 לירות סטרלינג לשנה, במ קום 3000 הלירות, שקיבל בהיותו נשיא הרפובליקה המצרית. ממשלת מצרים העמידה לרשות המשפחה שלוש מכוניות חדשות, מסיעה את שלושת הילדים מדי בוקר

נאגיב היה מוכן להסכים גם לתנאי זה. אולם עבד אל-נאסר ותומכיו דחו אותו בכל תוקף. הם התנגדו לכן שמצריים הצטרף לכל ברית צבאית, או הסכם בטחוני, ה"חורגים מגבולות המרחב. הם היו מוכנים

ההתקפה על הסואץ: אל-נאצר בראש טומי הנץ

פגישה על הנילוס: ניהרו ונאגיב — הטנקים נשארו

דו-ח מאת זה על מסי-רת הכסים הבריטי האדיר בסואץ לירי המצרים לקוח מעתו ערבי משתקף בו, בין השאר, הכמתון העצמי החדש של העולם הערבי נוכח התחזקותו הצבאית.

פיוני 79 אלף החיילים הבריטיים, החו גם באיזור הסואץ, מתקדם במלוא הקיטור. הוא מתקדם אפילו יותר משהיה צריך ל"התקדם לפי התוכנית: ב-19 לפברואר 1955, כאשר יסתיים השלב הראשון, בן ארבעת החודשים של הפינוי, יעלה מספר החיילים שפוגו בהרכה על 22 האחוזים, אשר הותנו בהסכם האנגלי-מצרי.

בין ראשוני העוזבים את הסואץ היה גם גנרל סיר צ'ארלס גייטלי, מפקד כוחות היבשה הבריטיים במרחב. הוא פינה את ה"מטה הראשי שלו בפאד, העביר אותו לאפיס קופי, קפריסין. אתו יחד עבר לקפריסין גם מרשאל-אוויר סיר קלוד פלי, מפקד חיל האוויר המלכותי במרחב.

לאורך מסילות הברזל, המבותרות אה איזור התעלה, מוטלות ערימות גדולות של ארבעים גזים. בכל תחנה, בקצה של כל מסילה צדדית, ניצבות שורות ארוכות של חיילים בריטיים, המחכים לתורם לצאת לפורט-סעיד — ומשם הביתה. הבריטים מפנים את חייליהם מאיזור סואץ בקצב של 4000 איש לחודש. שמונה אניות תובלה נעות הלוך ושוב לאורך הים התיכון, מפורות את המפונים על פני העמדות הנותרות של בריטניה במרחב, או מחזרות אותם לבריטניה.

הפינוי מבוצע לא רק בדרך הים. מדי לילה בלילה ממריאים מאיזור התעלה ארבעה מטוסים מטיפוס יורק והייסטינגס. המטוסים מסייעים לבריטניה את החיילים הזכאים לשיחרור, או לחופשה ממושכת, מחזורים למצריים מכתבים ועיתונים בשביל חיל-המצב הנותר.

העוזבים לא הפריעו

הפינוי התחיל בסוף יולי 1954, מיד ל"אחר שנחתם ההסכם האנגלי-מצרי בראשי ריבונות. ראשונה עזבה את איזור סואץ חטיבת הצנחנים ה-16, חטיבת ה"שדים האדום-מים". בעקבות הצנחנים יצאו: הגדוד הראשון של קלעי אינסקלינג; חטיבת ה"חילו הגנחית" הבריטי, שהחזרה לבסיסה במאלטה; הגדוד הראשון של חטיבת סורי המזרחית; הגדוד הראשון של חטיבת דרום לאנגאשייר; הגדוד הראשון של חטיבת הגבולות; הגדוד הראשון של חיל-המש"מר הסקוטי; הגדוד הראשון של חטיבת דפורדשייר והרטפורדשייר.

תוך כדי מהלך הפינוי חלו ועזויעים פגריים במצריים: נאגיב סולק עלידי גמאל עבד אל-נאסר. אירגון האחים המוסלמים חסל, ומרבית מנהיגיו הומתו. אולם כל זה לא פגע בתוקפו של ההסכם האנגלי-מצרי. להיפך, מועצת המיניסטרים של מצריים אישרה את ההסכם סופית, ועבד אל-נאסר חתם עליו ב-6 לדצמבר.

גנרל נאגיב לא התנגד להסכם האנגלי-מצרי. אולם הוא רצה להשאיר את חותם אישיותו על כל הדיונים הממושכים שקדמו להסכם. הוא רצה לקחת יעצמו את ה"כבוד העילאי של התחיימה על המסמך ההיסטורי, אשר יבטיח את פינויים של הבריטים מן האיזור, בו שלטו משך 74 השנים האחרונות.

נאגיב לא התנגד גם לשובם של הבריטים לאיזור סואץ, במקרה של מלחמה. הוא חשב שהוא יוכל להתמקח עם הבריטים, לסחוט מהם מתקנים צבאיים ורחבים, טייטות אחזות של מטוסי סילון, כמות של טנקים מטיפוס סנטוריון, אשר תספיק לצירדה של דיביזיות-שריון מצריות. תמורת כל אלה היה נאגיב מוכן להתחייב להפעיל את בסיס-סואץ, להחזירם לבריטים, ברגע בו תוחקף תורכיה.

בריטניה הייתה מוכנה לקבל את הצעתו של נאגיב רק בתנאי אחד: מצריים חייבה להיכנס לברית צבאית עם ארצות המערב.